

„Agykutatóként azt kívánom hazám polgárainak, hogy az agyunkat egyre jobban lefoglaló külső információáradat ellenére képesek legyünk odafigyelni a lélek hangjára, több ezer éves hagyományainkat hordozó belső világunkra. Csak így állíthatjuk alkotóképességünket, vágyainkat, az együttműködő szellem erejét közös felemelkedésünk szolgálatába.”

Idézet Dr. Freund Tamás akadémikus, az első Bolyai-díjas bejegyzéséből a Bolyai Díj Emlékkönyvébe. Budapest, 2000. április 2.

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY®

BOLYAI FARKAS

2018/19. ORSZÁGOS DÖNTŐ 12. OSZTÁLY

BOLYAI JÁNOS

A rendezvény fővédnökei:

Prof. Dr. FREUND TAMÁS akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke
Dr. AÁRY-TAMÁS LAJOS, az Oktatási Jogok Biztosa

A feladatsorok összeállítói:

MARTON ÁGOTA FLÓRA középiskolai tanár
PAPP ISTVÁN GERGELY középiskolai tanár

A feladatsorok lektorálói:

KEREKES BARNABÁS középiskolai tanár
KAPOSINÉ BODÓ ANNA középiskolai tanár

A honlap és az informatikai háttér működtetői:

TASSY GERGELY középiskolai tanár
WITTNER-BERTA ENIKŐ általános iskolai tanító

A verseny megálmodója:

NAGY-BALÓ ANDRÁS középiskolai tanár

<http://www.bolyaiverseny.hu/magyar912>

Az 1-13. feladatok megoldását a válaszlapon a megfelelő helyre tett X-szel jelöljétek! Előfordulhat, hogy egy feladatban több válasz is helyes.

- Az értelmező szótárak szócikkait gyakran követik rövidítések a szó stílusára, használatára stb. utalva. Az alábbiak közül melyik utal a szó **eredetére**?
(A) *gör. kat.* (B) *szb-hv* (C) *blg* (D) *ign* (E) *ts*
- Jelöljétek meg az ókori római eredetű szólásokat!
(A) *A kocka el van vetve.* (B) *Gondolkodom, tehát vagyok.*
(C) *Kenyeret és cirkuszt!* (D) *Sok az eszkimó, kevés a főka.*
(E) *Jöttem, láttam, győztem.*
- Jelöljétek meg az idézettel kapcsolatos igaz állításokat!
„– Ezt el kell mesélnem nektek – szólt Esti Kornél. – Múltkor egy társaságban valaki azt mondta, hogy sohasem utaznék olyan országba, melynek nem beszéli nyelvét.”
(A) *Az idézett mű műfaja: humoreszk.* (B) *Szerzője a Nyugathoz tartozott.*
(C) *A részletben csak öt névmás van.* (D) *Öt 3. személyű ige van benne.*
(E) *Esti Kornél személyében a szerző részben önmagát ábrázolja.*
- A rangokat kifejező megszólítások közül melyik számított a legalacsonyabbnak és a legmagasabbnak a 19. században, illetve a 20. század elején?
(A) *méltóságos* (B) *eminenciás* (C) *tekintetes*
(D) *főméltóságú* (E) *felsőleges*
- Jelöljétek meg a felsorolt szavakra, szóalakokra vonatkozó igaz állításokat!
réved, érték, kirakat, engem, nyilván, élned, lent, mentek, lét, lett, told, ki
(A) *Legalább hat szó több szófajú.* (B) *Hat szóalak lehet főnév.*
(C) *Képző, jel és rag is előfordul.* (D) *4 szó vonatkozhat 2. személyre.*
(E) *4 szó biztosan lehet változtatás nélkül egy tetszőleges mondat tárgya.*
- Mit tartalmaz, miről szól Timár Mihály (Dódival íratott) levele Timéának?
(A) *A vagyon titkáról.* (B) *Egy rejtekhelyről.* (C) *Athalie tervéről.*
(D) *Elbúcsúzik Timéától.* (E) *Bocsánatot kér tőle.*
- A **szóláskeveredés** egy olyan nyelvhasználati hibatípus, amelyben két szólás (vagy egy szólás és egy köznyelvi kifejezés) keveredik össze és alkot egy valójában nem létező szókapcsolatot. Jelöljétek meg a szóláskeveredéseket!
(A) *Lándzsát tör mellette.* (B) *Kifelé áll a szénája.*
(C) *Kiküszöböli a csorbát.* (D) *Légyváratat kerget.*
(E) *Vaj van a füle mögött.*

- Településneveket adtunk meg anagrammával. Melyik kapcsolódik a felsorolt szereplők, személyek valamelyikéhez? *Pál apostol, Jónás, Gertrúd, Tankréd, Timár Mihály, Odüsszeusz, Raszkolnyikov*
(A) *SZTÁR VERT NÉPE* (B) *VINNIE* (C) *KOMOR ÁM*
(D) *Ó RAJT* (E) *NOS OTT KINN PÁLYA*
- Olümposzi istenek nevét adtuk meg titkosírással. A nevek megfejtése után azokat jelöljétek be, akik Zeusz gyermekei voltak!
(A) ■ ♣ ♥ □ ⊕ \$ ♠ Δ (B) ☺ □ ♥ ♦ ⊕ § (C) \$ # ♪ # ♦ # ☼
(D) ☺ □ ☼ ♪ # ♥ (E) § ☼ ♦ □ ♪ ⊕ ♥
- Azokat a sorokat jelöljétek be, amelyeket Baudelaire írt, és van bennük jelző!
(A) *Puha lépte acéllá tömörül* (B) *lakmározhat a tetemen*
(C) *Hallom Amerika dalát* (D) *Alig tesz le a fedélzet padlatára*
(E) *Jelképek erdején át visz az ember útja*
- Melyik állítás igaz az alábbi idézettel kapcsolatban?
„Két pandúr lépett be. – Vigyétek. Adjatok neki huszonöt botot. A juhász lehajtotta a fejét és megrokkadtan ment ki az ajtón. – Köszönöm alássan. A bíró utána nézett s eltűnődött: – ...”
(A) *Az igék között egy igeidőre és egy igemódra nincs példa.*
(B) *A részletben 12 magas hangrendű szó található.*
(C) *Az igék fele tárgyas/határozott ragozású.*
(D) *A főnevek többsége képzett szó.*
(E) *A szavak végén található -t toldalék mindig rag.*
- Hogy folytatódik az előbbi idézet? Mit mondott a bíró?
(A) *Szegény emberek!* (B) *Tragédia.* (C) *Gonosz egy világ.*
(D) *Barbárok.* (E) *Majd számot adsz Isten előtt.*
- Melyik állítás igaz a 11. feladatban idézett mű szerzőjével kapcsolatban?
(A) *Az író Nógrád megyében született.*
(B) *Ugyanoda járt iskolába, ahová korábban Csokonai.*
(C) *Első írói sikerét a Hét krajcár című novellával érte el.*
(D) *Kétszer vette el ugyanazt a nőt feleségül.*
(E) *Szerkesztette a Nyugat című folyóiratot.*

A következő feladatot a válaszlapon kijelölt helyén oldjátok meg!

- Irodalmi művekből gyakran születnek színpadi, zenés, film- vagy egyéb feldolgozások. Válasszatok ki egy ilyen, iskolai olvasmányból készült magyar vagy külföldi feldolgozást, és írjatok róla ajánlást egy iskolai diákújság számára! Az írás 100-200 szó terjedelmű legyen!